

формувати їхнє культурно-освітнє мислення, актуалізувати ціннісні орієнтації, реалізувати творчий потенціал [2].

Культурні цінності впливають на формування та розвиток свідомості людини, розвивають її світосприйняття. Реалізація культуротворчих функцій мистецтва потребує спеціальної педагогічної роботи, спрямованої на прилучення студентів до художньої культури, формування їх творчих здібностей, створення культуротворчого середовища, яке базується на гуманістичних, демократичних цінностях й створює умови для розвитку культурсуб'єктного процесу освіти на основі актуалізації професійно-творчої діяльності для саморозвитку, самовизначення і самореалізації особистості. Культуротворче середовище стає умовою гуманістичної освіти, яка формує інтелігентність особистості в орієнтації на культурні традиції та духовні цінності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балута В.В. (2009). *Методологічні засади дослідження феномену культуротворчості. Інтелект. Особистість. Цивілізація: зб. наук. праць. О.О. Шубін (гол. ред.). Донецьк. № 7. С. 7–14.*
2. Колісник-Гуменюк Ю. І. (2020). *Система професійно-педагогічної підготовки викладачів професійно-художніх дисциплін у закладах вищої освіти: монографія. Львів: ЛА «Піраміда», 515 с.*
3. Федь В.А. (2008). *Методологічні підходи до аналізу категорій «культуротворчість» та «культуротворче буття». Мультиверсум: філософський альманах: збірник наукових праць. В.В. Лях (відп. ред.). К.: Вип. 67. С. 89–98.*

УДК 378.147.811

*Роман Горбатюк
(Тернопіль, Україна),
Наталія Білан
(Бережани, Україна)*

ПРОЄКТУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто особливості використання проектних

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

технологій як ефективного засобу формування індивідуальної траєкторії для іношомовної підготовки здобувачів вищої освіти. Встановлено, що процес індивідуалізації вивчення іноземної мови забезпечує оптимальні умови для створення сприятливого середовища, цілеспрямованого на компетентне оволодіння іношомовними знаннями, вміннями і навичками.

Ключові слова: *іношомовна компетентність, іноземна мова, проєктні технології, проєктна робота, здобувачі вищої освіти.*

The article considers the peculiarities of the use of project technologies as an effective means of formation an individual trajectory for foreign language training of higher education applicants. It has been established that the process of individualization of foreign language learning provides optimal conditions for creating a favorable environment aimed at competent acquisition of foreign language knowledge, skills and abilities.

Key words: *foreign language competence, foreign language, project technologies, project work, higher education applicants.*

Постановка наукової проблеми. Сучасне суспільство, якому характерні інтеграційні та мультилінгвальні процеси, розширює сфери компетентностей фахівців нової генерації. В умовах сьогодення знання іноземної мови стають ключовими складовими професійної майстерності. Відповідно зовнішні чинники актуалізують процес формування іношомовної компетентності здобувачів вищої освіти незалежно від фахового спрямування майбутньої професії. Знання іноземної мови забезпечують в освітньому процесі академічну, а після закінчення закладу вищої освіти професійну мобільність особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Іношомовна компетентність, як невід'ємна складова професійної підготовки здобувачів вищої освіти різних спеціальностей, обґрунтована у наукових працях Д. Демченко, Т. Герасимчук, О. Котенко, Н. Микитенко,

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

Н. Муқан, Л. Нагорнюк, А. Петрової, О. Тинкалюк, О. Тирон. Розвиток мовленнєвих умінь та готовність майбутніх фахівців до здійснення іншомовного спілкування у професійній діяльності досліджували Д. Бубнова, О. Каверіна, Г. Кравчук, О. Можаровська, Ю. Ніколаєнко, Н. Перевознюк, Н. Рубель, Л. Русалкіна. Вивченню іноземної мови з використанням інноваційних технологій навчання присвячені наукові розвідки О. Загородної, М. Куц, А. Літвінчук, О. Мацюк, М. Прадівлянного, І. Ставицької, О. Шумського. Однак, більш ґрунтовнішого дослідження потребує проблема формування іншомовної компетентності у контексті індивідуального підходу з урахуванням внутрішнього потенціалу, особистісних якостей, навчальних мотивів, професійних інтересів кожного здобувача вищої освіти.

Мета статті – спроектувати індивідуальну траєкторію для формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти засобами інноваційних технологій навчання.

Для досягнення поставленої мети сформульовано наступні **завдання**:

– теоретично обґрунтувати доцільність використання проєктних технологій у формуванні індивідуальної траєкторії для вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти та набуття здатності практично володіти іншомовними знаннями у традиційних та нестандартних ситуаціях комунікативного характеру;

– охарактеризувати проєктну роботу з іноземної мови та її вплив на розвиток іншомовних умінь, необхідних для успішного виконання репродуктивних, конструктивних, творчих завдань.

Виклад основного матеріалу. Формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти – це багатогранний процес, який охоплює усі складові професійної підготовки. Якісний показник

означеного процесу залежить від використання інноваційних технологій у навчанні іноземних мов. Вважаємо, що дієвим засобом створення індивідуальної траєкторії для формування іншомовної компетентності є проєктні технології, як «найбільш перспективні й ефективні інноваційні технології, які дозволяють розвивати широкий спектр компетенцій у суб'єктів навчання» [2, с. 35]. До таких компетенцій відносимо комунікативну, інформаційну, соціокультурну, дослідницьку, проєктувальну, фахову, прагматичну компетенції, що є структурними компонентами загальної та спеціальних компетентностей, якими оволодівають здобувачі вищої освіти у процесі професійної підготовки.

Зосередженість на проєктних технологіях навчання зумовлена наступними чинниками:

1) зорієнтованістю на особистість здобувача вищої освіти, його природні здібності, інтерес до вивчення іноземної мови, внутрішній потенціал до повноцінного виконання поставлених завдань конструктивного та творчого характеру;

2) доцільністю формування проєктних умінь, необхідних не лише для створення іншомовного продукту в процесі навчання, але й для набуття практичних навичок проєктної роботи з метою здійснення інноваційної діяльності за фахом;

3) автономністю навчання, надання здобувачам вищої освіти свободи дій, починаючи від вибору теми дослідження, пошуку та використання інформаційних джерел, способів виконання і представлення результатів проєктної роботи [4].

Вивчаючи іноземну мову в проєктній роботі, у студентів виникає можливість «самостійно управляти процесом навчання, ознаками якого є саморегуляція, рефлексивність, свідомість, мотивація, співпраця, використання зручних навчальних стратегій» [5, с. 94–97].

Створення індивідуальної траєкторії для формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти з використанням проєктних технологій навчання дозволяє забезпечити індивідуалізацію та диференціацію вивчення іноземної мови, розвиток практичних умінь і навичок у рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності.

Способом реалізації індивідуальної траєкторії формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти вибрано проєктну роботу, яку дослідниця І. Задорожна, у процесі вивчення іноземної мови, розглядає як «комплекс пошуково-дослідницьких, навчально-пізнавальних, предметно-перетворювальних, творчо-розвивальних, інтелектуально-інноваційних дій, цілеспрямоване і вмотивоване виконання яких, зорієнтоване на створення кінцевого продукту у формі есе, доповідей, мультимедійних презентацій, буклетів, путівників, плакатів, міні-словників технічних термінів тощо» [3, с. 33].

У проєктній роботі, що охоплює етапи пошуку, опрацювання, трансформування, творчого оформлення тематичної інформації та її представлення, у здобувачів вищої освіти розвивається комплекс умінь, які є взаємозалежними та взаємодопонювальними. На рис. 1 наочно зображено іншомовні вміння, сформовані у процесі виконання лінгвістичних, країнознавчих, професійно орієнтованих проєктів іноземною мовою.

Здатність практично володіти представленими на рис. 1 уміннями є інтегральною ознакою іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти.

Висновки. За результатами дослідження експериментально підтверджено доцільність використання проєктних технологій в іншомовній підготовці здобувачів вищої освіти. Встановлено, що у порівнянні з традиційними методами навчання, означені технології

ефективно впливають на формування рецептивних та продуктивних видів мовленнєвої діяльності, розвиток практичних умінь і навичок комунікативного, дослідницького, проєктного, креативного, інтегративного характеру [1, с. 22].

Рис. 1. Види іншомовних умінь проєктної роботи здобувачів вищої освіти

Індивідуальна траєкторія для вивчення іноземної мови, яка ґрунтується на проєктних технологіях навчання, є дієвою, оскільки дозволяє: створити сприятливе та успішне середовище для кожного здобувача вищої освіти, незалежно від сформованості мотиваційної сфери, рівня володіння іншомовними знаннями, уміннями і навичками; підвищити ефективність навчання через особисте усвідомлення значущості іноземної мови; забезпечити індивідуалізацію навчання; розвивати критичне мислення, творчі здібності здобувачів вищої освіти;

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

формувати здатність до рефлексії, готовність до самоосвіти.

Формування іншомовної компетентності здобувачів вищої освіти за індивідуально спроектованою траєкторією дозволяє досягнути відмінних результатів в оволодінні програмними та фоновими знаннями іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білан Н. М. Експериментальна перевірка ефективності проєктної технології як засобу формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків. *Професійна освіта: методологія, теорія та технології*. Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний вищий навчальний заклад імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький: СКД, 2021. Вип. 13. С. 9–25.
2. Горбатюк Р. М. Теоретичні основи проєктної підготовки майбутніх інженерів-педагогів. *Молодь і ринок*. 2009. № 2 (49). С. 35–42.
3. Задорожна І. П. Особливості формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків засобами навчальних проєктів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 205. Кропивницький: РВВ імені Володимира Винниченка, С. 31–35.
4. Horbatiuk R. M., Bilan N. M., Sitkar O. A., Tymoshchuk O. S. The formation of educational environment in foreign language training of energy engineering students by means of project technology. *Journal of Physics: Conference Series, Vol. 1840, XII International Conference on Mathematics, Science and Technology Education (Icon-MaSTEd 2020), Kryvyi Rih, 15-17 October 2020. Kryvyi Rih, 2020. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1840/1/012047/pdf> (Дата звернення: 14.10. 2022).*
5. Traub S. Selbstgesteuert lernen im Projekt? Anspruch an Projektunterricht und dessen Bewertung aus Sicht von Lehrenden und Lernenden. *Zeitschrift für Pädagogik*. 2011. Band 57. S. 93–113.

УДК 378.147:004.77

Микола Близнюк
(Полтава, Україна)

ДИЗАЙН-ОСВІТА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ

Розглядаються питання дизайн-освіти майбутніх фахівців-

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*